

RAJA ILI SMRT CARSIJE

Ako zaista zelis saznati kakav je ko - pitaj carsiju!

Carsija sve zna i nikada ne laze!

Mudro i ispravno.

I zaista - nekada se sve znalo. Tada je bilo i lakse i ljepse zivjeti.

Rajska podjela na ljude na jednoj, i djubrad na drugoj strani, bila je najpostenija i najispravnija iz prostog razloga jer je isključivala bilo kakve kulturne, nacionalne, religiozne, polne, rasne, intelektualne i slične razlike.

Ako si OK, onda si raja, ako nisi onda si djubre! Tu moralnu podobnost i pripadnost odredjivala je raja, carsija i ljudi u njoj.

Bilo kakva prevara ili zabluda mogla je biti samo privremena i veoma brzo provaljena, a zaslužena titula, nosila se cijeli život. Tako da su vremenom i u našem gradu egzistirale raznorazne grupe koje su, na žalost, imale velikog uticaja u doskorašnjim desavanjima na našim prostorima, svaka na svoj način. Međutim, njihova uloga u svemu tome, kao i slika njihove danasnje sudbine bila bi nepotpuna kada se svaka grupa ne bi posebno okarakterisala.

Supak. Sa sigurnošću se može ustvrditi da je najniži stadij našeg Sugradjanina bio i ostao supak. Supci su dolazili iz svih sredina i bilo ih je jako mnogo u svim društvenim i socijalnim strukturama. Karakteristično za njih je i to da su se mogli pronaci u svim religijama i svim nacionalnostima. **Njihov stil življenja se sastojao uglavnom u podmetanju nogu svim drugim ljudima u njihovoj blizini (prije svega kvalitetnijim i vrednijim od njih samih), od kradja, prevara, intriga, lazi, kao i svih ostalih niskih i animalnih poriva.**

Supcina je visi stadij supka, a nižem stadiju se laskalo da je **paksu**. To je veoma lukava, prepredena i pokvarena grupacija koja se vjesto ubacivala, prilagođavala i uvlacila u tuđe guzice (kriterij je bio da su veće od njih samih) i to uglavnom iz koristi i ličnih interesa. Nije ih bilo teško prepoznati jer im je svima bilo zajedničko da u svakom momentu uzdizu materijalno iznad duhovnog, da puno vole i hvale samo ono što je njihovo, njihovo i samo njihovo, da vole vlast i da se nerijetko bave politikom, jer su i sami bili kurve u duši i nerijetko po profesiji.

Papak je nešto blazi oblik paksua koji je najčešće dolazio iz prigradskih naselja, sela i iz nizih društvenih i socijalnih struktura. Njihov najveći zaječ je to što se nikada nisu mogli prilagoditi zakonima carsije, mada su cijeli život težili tome. Papak voli selo, miris sijena i balege, Lepu Brenu i Cecu. Zatvore oči u transu kada cuju "Bum Cile bum...", nerijetko izazivaju i isprovociraju frku kada pocugaju, razbijaju case po kaficima, a "poslastica"

im je dokazivanje muskosti, dok razbijaju prazne pivske flase sami sebi od glavu?! Kad prica, papak pretjerano galami i mlatara rukama, obozava cvijetne ili geometrijske dezene na kosuljama, a u unutrašnjem dzepu sakoica obavezno se nadje cakijica u slucaju "Ne daj Boze, nek se nadje..."

Papcina je visi stadij papka, a nizi stadij je obogacen epitetom **ljaksafon**. Za razliku od supaka, ova romanticka grupacija je primitivnija i bezazlenija, mada to pravilo ne vrijedi uvijek. Naime, na osnovu detaljnih carsijsko-studijskih ispitivanja, pokazalo se da, kada papak postane supak, sto se nerijetko desavalo, da ta mutacija zna biti itekako opasna. Omiljena profesija im je vojna naobrazba, policajac, portir, vatrogasac i sva ostala "uniformisana" zanimanja i jos, ako ikako moze, ponesto od oruzja.

Na zalost, ova grupacija je bila jedna od najmasovnijih na nasim bivsim prostorima sto je uslovalo cak i nastanak i izgradnju jednog "novokomponovanog" dijela grada koji se zvao "Kineska cetvrt", gdje su preko noci doveli svoje. Mada se tu nije mogao vidjeti nijedan kineski restoran ili zalutali kosooki sapadzija, ipak su rijetki i "normalni" stanovnici ovog naselja bili prinudjeni slusati jezik koji je u dobroj mjeri podsjecao na kineski: umjesto da kazu ovdje, tamo ili nedavno, u Kineskoj cetvrti se govorilo: tuj, nuj, o tojc....ojhaaaaaaaaa!!! Vrijedno je zabiljeziti i to da se upravo na ovim prostorima, prvi put u nasem gradu moglo vidjeti i cuti kako u mnogobrojnim, novootvorenim kaficima, umjesto Indexa ili Bijelog dugmeta, rastura Bum Cileeeee Bummmmm & co.

Levati su face bez identiteta i u vjecitoj potrazi za njim. Vrlo su podlozni svim vrstama uticaja, u ovisnosti od situacija, prilika i neprilika u koje zapadnu i koje su im se nametale. Levate smo mogli vidjeti i sresti na velikim svjetskim koncertima u Sarajevu, Beogradu, Zagrebu, pa cak i u Becu (uglavnom samo zato da bi po povratku u nas grad mogli pricati o tome), ali i na koncertima narodnjaka i, normalno Bum Cile bum..., kako negdje u prikrajku odusevljeno i zadovoljno tapkaju u ritmu "bozanskih tonova". Pripadnici iz redova ove populacije bili su maheri za ismijavanje papaka, dok su se supaka uglavnom mudro klonuli, jer su dobro slutili njihov smrad i potencijalnu moc. Voljeli su se lijepo, pristojno i moderno oblaciti i patili su od "marke", bez obzira da li se radi o garderobi, automobilu ili tehnickim uredjajima. Prirodno staniste ove, levatske, grupacije uglavnom je bilo "blize" predgradje tako da su se, prilikom izlaska u carsiju, cesto mogli vidjeti po WC-ima mnogobrojnih derventskih kafica, kako (vec upotrebljenom maramicom) ili toalet papirom glancaju cipele, skidajuci sa njih prasinu ili cak blato.

Grebatori i djubrad su visi stadiji levata, a nizi stadij mozemo okarakterisati kao **Muzevire**. Mnogi pripadnici navedene grupacije uspjesno su se transformisali u vrsne dzeparose i hapce. Zajednicka osobina im je da su krajnje neodgovorni i nepouzdati, porocni, lijeni, beskarakterni i prevrtljivi iako se i medju njima, mada rijetko, moglo pronaci "svijetlih primjera", koji su zaista pokusavali i bolje i vise, ali su na kraju ipak ostajali samo levatici. Njihov najveći peh se sastojao u tome sto

nikada nisu bili svjesni da su stvarno levati.

Nasuprot svima njima, bila je Raja! Kako samo lijepo zvuči ta riječ! Mada iskonsko značenje te riječi ima sasvim drugo značenje, kod nas, **kada kazes za nekoga da je raja onda, to jednostavno znaci, da je tip OK. Znaci da se mozes pouzdati u njega, da te od njega nikada nece zaboliti glava, da te nece zednog prevesti preko vode, da mu mozes vjerovati i da on od tebe ocekuje da mu vjerujes.** Znaci da te nikada (bez razloga) nece izlevatiti, da nije supak i da iskreno sazaljeva papke. Ne voli grebatore i muzevire i uzasava se gluposti i sile. **Raja je sinonim za dobrog covjeka, prijatelja ili komsiju, za iskrenog, postenog i "pravog igraca".**

Visi stadij za Raju je Jaran, a nizi (sto je i sasvim prirodno i za ocektivati) ne postoji. Ova grupacija je plemenita, humana i solidarna, a jedina mana im je (pa i nije bas neka mana) sto nerijetko vole cugati. Ponekad cak i previse, tako da se moze, greskom, dobiti nerealna slika o njima. Desavalo da u cugi izgube osjecaj za vrijeme i prostor, tako da su poneke karakterne crte znale dobiti obrnuti smisao. Medjutim, masa njihovih drugih kvaliteta u dobroj mjeri amortizuje ovu manu, tako da, mada su porodichni problemi ucestala pojava kod ove grupacije, oni su ipak i zauvijek voljeni jer znaju, hoce i ne ustrucavaju se da vole druge i da im poklanjaju svoju ljubav. zene i cuga su im slabost, ali to je samo rezultat prekomjerne i ucestale akumulacije pozitivnih i divnih vibracija, kao i potrebe za oslobodjenjem tih osjecaja. U svakom drustvu su rado vidjeni iz prostog razloga jer su pozitivni, progresivni, spontani, nonsalantni i jer umiju animirati sredinu i iz nicega napraviti festu. Uvijek su okruženi prijateljima i oni im neopisivo mnogo znace u zivotu.

Eto, tako je nekada bilo! Znalo se ko je raja, ko je levat, ko papak i ko je supak. Sve se znalo!

Selekciju je, normalno, pravila raja, koja je jedina i imala pravo na to, prije svega iz potrebe za samoodržanjem, ali i iz prijeke potrebe za očuvanjem pravih vrijednosti. I svima bilo dobro.

Ali sta se desilo?

Dodjose neka cudna, morbidna i teska vremena. Probudise se aveti mraka, pritajeni brizljivo njegovani u bolesnim supackim umovima. Pohasise se, satro religiozno i nacionalno, na sve tri strane supci i nalozise neke opet religiozne i nacionalisticki naostrene papke i poluljude, jedne na druge?! A papci kó papci, jedva docekali! Sve sto je nekada bilo nenormalno - preko noci postade normalno?! Proglasise sami sebi ulogu neke, samo njima objasnjive, ugrozene zrtve i postadose dzelati! Kao, bore se jedni protiv drugih, a opet svi isto rade! Sve po potrebi i mogucnosti. Supci zavristase masuci zastavama, papci zavitlase kamama, a levati se izgubise u tome svemu, prepustajuci se zakonu jaceg, ali

i ne bjezeci od njega. I jedni, i drugi i treci utopise se u tom "sveopcem narodnom veselju", vrlo lako pronadjose sebe i svoje mjesto u tome svemu, zavladasa i napravise neke druge, kazu "svoje" podjele!

A meni licno, osim nacionalnih, tesko vidjeti neke druge!

I bilo bi neposteno, a ne spomenuti svaciju ulogu u tom paklu. Neko ce se zapitati, a sta je sa Rajom? Na zalost, Raja je sutila?! **Raja je samo, kao mudro, gledala i sutila. I popusila!**

Prodje rat - supci se obogatise, papci se ispucase i ocejfise, a levati se prilagodise.

Da nije smijesno, bilo bi za plakati.